

Powstanie Wielkopolskie

<https://pw.ipn.gov.pl/pwi/form/r9536120833,SNIEGOCKI-Henryk.html>
23.02.2024, 23:53

ŚNIEGOC KI Henryk

Osoba

ŚNIEGOCKI Henryk

Urodzony

1893

Zmarł

1971

Opis

powstaniec wielkopolski i śląski. Ur. się 18 stycznia 1893 r. w Kościanie, w rodzinie tłumacza sądowego Józefa Franciszka i Marii z d. Śmigielskiej. Wychowany w atmosferze patriotycznej: dziadek Kazimierz był uczestnikiem Wiosny Ludów, a ojciec Powstania Styczniowego 1863 r.. Po śmierci ojca 2 lipca 1902 r. - przeprowadził się z rodziną do Poznania. Uczył się początkowo w 7-letniej szkole ludowej, a od 1903 r. uczęszczał do gimnazjum św. Marii Magdaleny, gdzie w 1911 r. ukończył 9-tą klasę. Uczestniczył w działalności samokształceniowych towarzystw polskiej młodzieży robotniczej i zawodowo

pracującej: „Iskra”, „Ogniwo”, „Brzask”. Należał do Chóru Katedralnego pod dyrekcją Bolesława Dembińskiego, a od 1914 r. ks. Wacława Gieburowskiego. W 1909 r. założył klub piłki nożnej dla pracującej zawodowo młodzieży „Fortuna”. Po roku wstąpił do Klub Sportowy „Britania”, a następnie do KS „Normandia”, z którego w 1912 r. utworzył KS „Poznania”. W 1911 r. zaktywizował się w szeregach „Iskry”, a po pół roku został członkiem jej zarządu. Po ukończeniu szkoły w 1911 r. rozpoczął naukę zawodu w Szkole Melioracyjnej w Bydgoszczy i podjął działalność w Stowarzyszeniu Samokształcącym Młodzieży „Iskra”. W 1912 r. był współzałożycielem pierwszej drużyny skautów w Poznaniu. Brał udział w demonstracjach patriotycznych. W 1913 r. przyjęty został do Towarzystwa Tomasza Zana. W sierpniu 1914 r. został zmobilizowany do armii niemieckiej, ale już w styczniu 1915 r. został z niej zwolniony. Pracował w Magistracie miasta Poznania, kontynuując działalność harcerską. Przejął komendę hufca „Piast”. W 1916 r. został komendantem drużyn skautowych w Poznaniu i wszedł w skład Głównej Kwatery Skautowej na Rzeszę Niemiecką. Współuczestniczył w wydawaniu miesięcznika „Ruch skautowy”, jak również organizowaniu manifestacji patriotycznych czy zlotów harcerskich. Skazany 4 stycznia 1918 r. na 600 marek grzywny oraz zwolniono z pracy w Magistracie. Należał do grupy współzałożycieli POW zab. prusk. 1 lipca 1918 r. ponownie wcielony do wojska niemieckiego i pod eskortą odstawiony do Głogowa, ale w już 22 sierpnia 1918 r. został ponownie wyreklamowany i powrócił do konspiracji na obszarze powiatów: gostyńskiego, śremskiego i leszczyńskiego. 10 listopada 1918 r. w Gostyniu przyjął z podległych powiatów nowych członków POW (z.p.). 11 listopada 1918 r. wrócił do Poznania. Wszedł do Rady Jedenastu

POW(z.p.), 13 listopada brał udział w tzw. zamachu na Ratusz i organizowaniu kompanii Służby Straży i Bezpieczeństwa; zorganizował „Biuro Werbunkowe” dla żołnierzy niemieckich narodowości polskiej. W imieniu skautingu witał I.J. Paderewskiego w „Bazarze” (26 grudnia 1918 r.). 27 grudnia z oddziałem POW (z.p.) urzędował natomiast w gmachu Muzeum, naprzeciw „Bazaru”. 28 grudnia brał udział z Kompanią Skautów opanowującą Fort Grolmann. 6 stycznia 1919 r. dowodził sekcją ckm podczas opanowania lotniska na Ławicy. Wobec rozwiązania POW(z.p.), zajął się harcerstwem. Po zmianie 30 marca 1919 r. dotychczasowej Głównej Kwatery Skautów na Rzeszę Niemiecką na Naczelnictwo Harcerskich Drużyn Wielkopolskich został naczelnikiem drużyn męskich ZHP w Wielkopolsce. Podjął też roczne studia przygotowawcze do zawodu nauczycielskiego i przeszedł do pracy w szkolnictwie . W październiku 1919 r. Ministerstwo b. Dzielnicy Pruskiej wydelegowany został na rekonesans na Warmię - Mazury, celem nawiązania kontaktów z ludnością polską, przed mającym się tam odbyć plebiscytem za przyłączeniem tych ziem do Polski. 12 lutego 1920 r. po ukończeniu Państwowego Roczego Kursu Seminaryjnego i złożeniu egzaminu nauczycielskiego i wyjechał na tereny plebiscytowe do rejonu Kwidzynia. Pełnił funkcję Komisarza Plebiscytowego w pow. Sztum i Malbork, gdzie wszedł do Rady Ludowej jako kierownik Wydziału Oświaty Inspektora Szkolnego. Zorganizował tam harcerstwo, sokolnictwo, czytelnie ludowe, towarzystwa śpiewacze . W ostatnich dniach czerwca 1920 r. został skierowany przez Centralny Komitet Plebiscytowy w Kwidzynie - do Westfalii celem przeprowadzenia agitacji za udziałem w głosowaniu za Polską wychodźstwa z Warmii i Mazur. Następnie w lipcu 1920 r. podjął podobną pracę na Górnym Śląsku, gdzie został

zaprzysiężony na członka POW Górnego Śląska. Centralne Biuro Plebiscytowe skierowało go do pow. kozielskiego gdzie pełnił funkcję Wicekomisarza Plebiscytowego miasta i powiatu Koźle, jednocześnie kierownika Wydziału Kultury. Brał udział w II powstaniu śląskim. 1 sierpnia 1921 R. podupadły na zdrowiu wrócił do Poznania, ale już z końcem lutego 1921 r, wezwany został ponownie na Górny Śląsk. Tym razem Centralne Biuro Plebiscytowe skierowało go do powiatu Lubliniec. Po 20 marca 1921r. powrócił do Poznania i podjął pracę w szkolnictwie: 1 czerwca 1921 r. Kuratorium Okręgu Szkolnego Poznańskiego powierzyło mu posadę nauczyciela w 1-kl. szkole w Złotoryi nad Wartą k/ Biedruska, a od 1 października 1921. na Wildzie w Poznaniu . Wznowił działalność społeczną: zorganizował z ramienia Stowarzyszenia Chrześcijańsko Narodowego Nauczycieli liczne wycieczki krajowe i zagraniczne. Wystąpił do Klubu Sportowego „Warta” (27 listopada 1921 r.). Był instruktorem Komendy Chorągwi ZHP, a w latach 1926-1928 pełnił funkcję Komendanta Chorągwi Wielkopolskiej ZHP. Po przewrocie majowym wszedł w konflikt z sanacyjnymi władzami. 14 grudnia 1927 r. karnie przeniesiony został do szkoły w Krobi (pow. gostyński), co uniemożliwiło mu pracę w ZHP, Dekret ten zaskarżył do Najwyższego Trybunału Administracyjnego w Warszawie. W 1928 r. pozbawiony został funkcji komendanta Wlkp. Chorągwi ZHP. W 1929 r. wstąpił do Towarzystwa Opieki Nad Zwierzętami RP na województwo poznańskie i został członkiem rzeczywistym. Po pozytywnym zaopiniowaniu 5 maja 1930 r. przez Okręgową Radę Szkolną powrócił z powrotem do Poznania. Jednakże 1 września 1930 ministerstwo przeniosło go ponownie do Krobi, a 4 lipca 1933 r. do Puczyma (pow. piński na Polesiu)do 1 kl klasowej szkoły. Z kolei 5 marca 1934 r. trafia do Środy Wlkp., a 2

września 1935 r. do szkoły w podpoznańskich Naramowicach. Dopiero 1 marca 1936 r. otrzymał posadę w 11 i 29 Publicznej Szkole Powszechnej na Wildzie. W tym ostatnim okresie został członkiem Komisji Nadzwyczajnych Egzaminów w szkołach powszechnych a także delegatem komisji Egzaminacyjnej w niemieckim Gimnazjum im. Friedricha Schillera w Poznaniu. Ponadto w 1937 r. został powołany w poznańskiej parafii Zmartwychwstania Pańskiego do składu Rady Parafialnej oraz wybrany został radnym Rady Miasta Poznania. 3 marca 1938 r. Prezydent Miasta Poznania powołał go na Opiekuna Społecznego na okręg XXI, obwód 4, gminy, powiatu i miasta województwa poznańskiego. Zorganizował dla nauczycieli w 1938 r. 3-tygodniową imprezę turystyczną do: Rumunii - Bułgarii - Turcji - Jugosławii - Węgier i Czechosłowacji. 24 X 1939 r. został aresztowany i osadzony w Forcie VII. Uwolniono go 8 grudnia 1939 r., rodzinę wysiedlono w tym czasie do GG. Odnalazł ją dopiero w Ostrowcu Świętokrzyskim. Resztę okupacji przebywał w Częstochowie, gdzie zorganizował Społeczny Komitet Pomocy Wysiedlonym, w którym przewodniczył Opiekunom Rejonowym (do czasu likwidacji komitetu 15 września 1940 r.) . 10 stycznia 1941 r. podjął pracę jako kierownika sklepu spożywczego. Brał udział w ruchu oporu, w tajnym nauczaniu: organizował kółka samokształceniowe, a w jego mieszkaniu odbywały się matury, zebrania, komplety gimnazjalne, licealne, uniwersyteckie. 20 lutego 1945 r. powrócił do Poznania. Następnego dnia otrzymał nominację na dyrektora Szkoły Podstawowej na Wildzie w Poznaniu. Uruchomił szkołę przy ul. Górna Wilda, gdzie równocześnie z budynku korzystały na zmianę szkoły nr 12 i 28. Wraz z podjęciem pracy nauczycielskiej odtwarzał wlkp. ZHP. W 1952 r. przeszedł w stan spoczynku. Pracował społecznie w Sekcji

Nauczycielskiej Emerytów ZNP, był m.in. jej przewodniczącym ,a od 1957 r. przewodniczył Krajowej Komisji ds. Historii przy Zarządzie Wojewódzkim ZBoWiD. Zm. 1 grudnia 1971 r. w Poznaniu. Pochowany na cmentarzu junikowskim. Był odznaczony Krzyżem Niepodległości (17 września 1932 r. - w dowód uznania położonych zasług w Powstaniu Wielkopolskim, Plebiscycie Warmii i Mazur, a także w Powstaniu Śląskim), Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (28 czerwca 1967 r.), Wielkopolskim Krzyżem Powstańczym (27 sierpnia 1957 r., Śląskim Krzyżem Powstańczym (30 lipca 1964 r.), Krzyżem pamiątkowym Zasłudze Obywatelskiej (3 listopada 1919 r.), odznaką ZHP: Za Zasługę (3 lipca 1921 r.), Medalem 3 Maja (3 maja 1925 r.), Medalem Rodła (pośmiertnie 31 sierpnia 1988 r.). Ożenił się w 1923 r. z Marią Karczewską, z którą miał troje dzieci: Jerzego, Urszulę i Barbarę.

Bibliografia

Z. Kościański, Śniegocki Henryk (1893-1971), (w:) Powstańcy wielkopolscy. Biogramy uczestników powstania wielkopolskiego 1918-1919, t. XII, red. B. Polak, Poznań 2015, s. 159-162.

Autor wpisu

Zdzisław Kościański